

АП—ТАСС телефотоси.

ЧИНКИШ МАКТАБИ

№ 193

КПССнинг тарихий XXVI съездида барча соҳалар бўйича амалга оширилган ишларга яқин яшаш билан бирга ёрқин келажакнинг порлоқ уфидари белгилаб берилди. КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев мамлакат мудофаа қудратини, қуроли кучларини мустаҳкамлаш масаласига ҳам алоҳида тўхталиб ўтди. Жумладан, съезд минбаридан қўндоқ сўзлар баралла жарангадди: «Совет Қуроли Кучларининг жанговар қудрати — унинг техника жиҳатидан жуда яхши жиҳозланганлигининг, ҳарбий маҳоратининг ва энгилмас маънавий руҳининг муҳасаммаллиги ноборатдир».

Ҳарбий техника силларини ўрганиш, ҳарбий маҳоратини эгаллаш ёшларнинг бошланади. Ана шу даврдаёқ кишида аввало маънавий руҳ шакллантирилади. Бу борада бизнинг Армияга, авиацияга ва флотга қўмаклашувчи кўнгилли жамиятининг хизматлари катта бўлмоғи керак. Биз съезд материаллари ва қарорларидан келиб чиққан ҳолда ўз ишimizни янада ривожлантириш чора-тадбирларини белгилаб қўйдик.

Ҳар йили Совет Армияси ва Ҳарбий Деңиз Флоти кўни олдидан областимизда оммавий мудофаа ишлари ойлғи ўтказилиш, унда турли ҳарбий-ватанпарварлик ва спорт тадбирларини уюштириш яхши анъаналар айланиб қолди. Бу йилги мудофаа ойлғи КПССнинг XXVI съездида бағишланди. Съезд очилган тарихий кўнда унга яқин яшадик.

Оммавий мудофаа ишлари ойлғи якунлари ҳарбий билимларини пропаганда қилиш, меҳнаткашларини ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялаш, ишларини ҳарбий хизматга тайёрлаш, ҳақиқатини ўқув оммавий техника касбиди кадрларини етказиб бериш, спортнинг ҳарбий техника турларини ривожлантириш, ДОСААФ таъшиқлотларини ўқув ва моддий-техника базасини мустаҳкамлаш борасида муайян ютуқлар қўлга киритилганлигини кўрсатди.

Бир йил давомида областимиз бўйича 75 та бошланғич таъшиқлот тузди. ДОСААФ аъзолари сонин 21 минг кишига ортиди. Бу борада Чирчиқ ва Янгийўл шаҳарларида, Бўстонлик ва Тошкент районларида олиб борилаётган ишлар, аниқсиз, диққатга сазовордир.

Бугунги кўнга келиб меҳнат коллективларида фаолият кўрсатётган жами ишчи-хизматчиларнинг 97,63 проценти ДОСААФ бошланғич таъшиқлотларига билишларди. Ёшлар ўртасида, кўндалди жамиятга аъзо бўлиш иштиёқи ўрғиб бораётди.

Ўтган йили оммавий-мудофаа ишларини яхши йўлга қўйиш бўйича ўтказилган Бутуниттifoқ кўрик-конкурсда областимиз вакиллари ҳам муваффақиятли иштирок этишди. Жумладан, А. Махнов бошчилик қилаётган Чирчиқ шаҳар ДОСААФ таъшиқлотини кўрик-курсда биринчи ўринни эгаллади. Голб шаҳар СССР ДОСААФнинг фахрий нишонин билан тақдирланди. Шу-

нингдек, Оржоникидзе район ДОСААФ таъшиқлотини, шу райондаги «Қизил Ўзбекистон» колхозини бошланғич таъшиқлотини ҳам яхши натижаларини қўлга киритдилар. Бу таъшиқлотлар ҳам СССР ДОСААФнинг фахрий нишонига сазовор бўлишди.

Халқимизда хунарларнинг кўли гул деган доно нақд бор. Биз ўз фаолиятимизда, Совет Армияси сафига олданаётган ёшларнинг ҳар томонлама баркамол бўлишларига жиддий эътибор бераётимиз. Районларда таъшиқлот этилган техника мактабларида ёшлар ҳунар ўрганишмоқда, ҳарбий техника сир-асоратлари билан танишмоқдалар. Чакирдуликлар ўртасида спортнинг ҳарбий техника тури бўйича мусобақалар уюштирилди.

Сергели райондаги «Дзержинск» ёшлар клуби умумий нига салмоқли ҳисса қўшаётди. Клубда таъшиқлот этилган турли хил тўғаракларга қўлаб ёшлар жалб этилган. Бу ерда ёш учувчилар, радиооператорлар, авиамоделичилар, парашютчилар тайёрланади.

Қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва ирригациялаш инженирлари янги-тутти, Тошкентдаги кабель заводига, экскаватор заводи, пойтахтдаги 225-мактаб, Охунбобоев номидаги медицина билим юртида фаолият кўрсатётган бошланғич таъшиқлотлар ҳам активлигини оширмоқдалар.

Биз умумий ишimizни ривожлантириш учун турли метод ва формалардан самарали фойдаланмоқдамиз. Илмий-техникавий конференциялар, жасоратлар, оммавий-мудофаа ойлғи ортиқча ўтказиш, Ўзбек Ватан уруши ветеранлари билан уршушлар, ёлғорлик жойларини зиёрат қилиш, лекция ва доклады ўқиш, кинофильмлар кўрсатиш ёшларини ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялашда катта самара кўрсатмоқда.

Областимиз шаҳар ва районларида ҳали амалга оширилмай келаётган тадбирлар қўл, бартараф этилмаган камчиликлар мавжуд. Хусусан, Чилонзор район ДОСААФ таъшиқлотларида ишлар сўт йўлга қўйилган. Бу ерда оммавий мудофаа ишлари номигагина ўтказилди. Ана шундай камчиликларини Янгийўл шаҳрида, Газаба районда ҳам урғиш мумкин. Тошкент шаҳридаги Куйбешев район бошланғич ДОСААФ таъшиқлотларида аъзолар сонин жуда секинлик билан ортиб бораётди. Ҳамма, Чилонзор районлари эса ҳарбий спорт лагерларига хизмат кўрсатишда камчиликларга йўл қўйишяпти.

Областиямиз бир неча йиллардан бери республикада оммавий-таъшиқлот ишлари соҳасида биринчи ўринни эгаллаб, Ўзбекистон ДОСААФ Марказий Комитетининг вимпеллари билан мукофотланган келгани ҳам қўндалди бермасликка ҳаракат қиламиз.

У. ШОКРЖОНОВ.

область ДОСААФ комитетининг раиси.

МАЗМУНЛИ УМР

Саратовдаги медицина факультетини студентларнинг машғулотлари якунланиб, улар турли Ватан ҳимоясига оғланганди. Талабалар орасида тошкентлик Фахриддин Бобонозов ҳам бор эди.

— Студентликдан турли фронтга жўнасан-у, ҳажонларимиз бўладими? — дея ўша кўнларини эслайдиган Фахриддин ака. — Айни урушнинг оғир давларида фронтга бориб, фашист газанадлари билан курашаётган жангчиларимизга тиббий ёрдам кўрсатиш керак эди. Бу бизни тездор оловли жанглар бўлаётган ерларга ундирди.

Даставвал полкада кичик ерча, сўнгра Жанубий фронтдаги алоҳида батальонда катта ерча бўлиб, жангчиларимизнинг саломатлигини назорат қилган Ф. Бобонозов Украинна, Крым, Севастополь, Полонк шаҳарларини фашист газанадларидан озод этишда қатнашди. Яраганган йиғитларини ўқ эмгирин остида жанг майдонидан олиб чиқиб, жуда кўп мартаба душманнинг қўқисидан қалаётган ҳужумларига қарамай, уларни операция қилиш ишларида сабот ва матонат, юксак билимдонлик намуналарини кўрсатди.

Пертия ва ҳукуматимиз Фахриддин Бобонозовнинг Ўзбек Ватан уруши йиллари кўрсатган жасоратларини муносиб тақдирлади. У икки марта «Қизил колдуз» орденни ва бир катор жанговар медаллар билан мукофотланди. Урушдан кейинги йилларда ҳам у ўзининг севган касби — ҳарбий врачлигини давом эттирди. Мамлакатимизнинг қўқина шаҳарларидаги ҳарбий госпиталь ва санаторийларда ишлади. 1967 йилдан бошлаб эса Тошкент давлат медицина институтига ёшларга билим бериб келмоқда.

Ўзбек Ватан уруши ветерани Ф. Бобонозов тинч меҳнат фронтида ҳам актив иштирок этмоқда. У факатгина кишлоқ саломатлигини қўқибла қолмай, ёшларга билим бериб, уларни ватанпарварлик, мардлик руҳида тарбиялашга муносиб ҳисса қўшмоқда.

К. НИЗОМОВ.
Тошкент султи.

Ўзбек Ватан урушига оид кино-ва телекўрсатувим, киноб-ва фотоальбомим, Сталинград ҳақида эслатилган ерда дўх келинса, ўйлар ҳам, қизлар ҳам дадаларини сўроққа тутиб кетишди:

— Дадажон, шу ер эмасми сиз жанг қилган жойлар?

— Паулус қанон асир тушганди!

— Мамаев курганда бўлганми?

Зиёда ака бу саволларнинг ҳаммасига мукамил жавоб бера олади. Чунки Сталинград ва у билан борганган воқеалар ҳақида ўчмас из қолдирган.

Ўшанда, Ватанимиз урушининг оғир кўнларини бошидан кечираётган келар — 1942 йилда у ўн сикиз ёшли ўсир эди. Заводада ишлаб турган слесарга шогирд йиғича ерча эзиб, кўнғиллар каторида ерчага кетди. Сержантлар тайёрлаш мактабини битирган Зиёда Дўстматовни Сталинград фронтга юборишди.

Август ойи. Волга бўйидаги жанглар аажим қилиб бора-

ФАРЗАНДЛАР ФАХРЛАНАДИ

ётган палла. Генерал Чуйков қўмондонлиги остидаги 62-армия жангчилари ҳар бир кўча, ҳар бир уй учун жон олиб жанг беришяпти. Тошкентлик пулемётчи йиғит биринчи жангини шу ерда қўқимди.

Улар қисмага етиб боришда 60—70 километр қолганда кўприк бомбардимон қилинган мазлум бўлди. Бугега лав кетишга тўғри келди. Кейинда Волгани кечиб ўтишарди. Паромнинг ёнғинасига бомба портлади. Сизилиб қолган нарсаси остида устун бўлиб кетди. Дерёдан аранг сузиб ўтиб олдди. Трактор заводи ёнмида мудофаада турганди. Ўшанда фашистлар ҳар қўни алоҳида таъшиқлот «Эртага 500 самолёт бомбардимон қилади. Жон керакми, таслим бўлаверинлар!» қилиб, лавдаги сўзлар йиғитларни асир қўқимасди.

Шу ерда у бири-бирдан жасур ва мард дўстлар орти-

Н-бўлими жангчилари ҳарбий машқлардан сўнгги дам олиш вақтларини қўқимди ва мазмунли ўтказишди. Бунда бўлимида таъшиқлот этилган бадиний ҳаваскорлик тўғрисида аъзоларнинг хизматлари катта бўлаётди. Ҳаваскор санъаткорлар СССР халқлари кўшмачиларини, жумладан ўзбек халқ ашуларининг марок билан ижро этишди. Суратда: дам олиш пайтида.

А. Асанов фотолари.

Оддий солдат Хусанбой Каримов (суратда) СССР Қуроли кучларини сафига чакирланганга халқ кўп вақт бўлган йўқ. Тирмшқок жангчи қисқа вақтда ҳарбий техника сирларини бекам-кўст ўзлаштириб олди. Янгида у жанговар ва сиёсий тайёргарлик алоҳисин деган юксак номга сазовор бўлди.

А. Сулаймонов фотоси.

Фотима биринчи мартаба душман ортига оғланганди. Шундан бўлса керак, у чуқур ҳаёлга чўмган. Самолёт ҳавога кўтарилгандан буюн орада қанча вақт ўтганини ҳам сезмасди. У неғадир шу дамба серуёш Ўзбекистонини, Тошкент шаҳрида ўтган талабалик йилларини эсларди...

Минглаб тенгдошлари қатори Фотима Хўжаева ҳам 1941 йил Ватан ҳимоясига оғланганди. У Қизил Байроқли 9-ўқини дивизия ихтиёрида медицина ҳамшираси бўлиб, фашист газанадлари ўқидан яратилган жангчиларни қалб қўри, юрак ҳарорати билан даволай бошлади.

Ҳали ҳам эсида. Москва оstonаларида шиддатли жанглар боради. Ҳақрамон совет жангчилари тиш-тирноғига қўрқоланган душмани Ватанимиз пойтахтига киргазмаслик учун жон олиб, жон беришмоқда. Фотима ҳам ана шу жангларда иштирок этди. У ўқ эмгирлари остида жанг майдонини айланиб чиқар, оғолар оша юриб, яратилган жангчиларни фронт оғрасига олиб ўтарди. Ёш қиз жуда қўндалди, шинели устига оғир ярадорларни, ётқизиб, судраб чиққан вақтлари ҳам бўлди. 1941 йил октябрь ойининг охиригача жасур қиз жанг

майдонидан 30 га яқин кишини олиб чиқиб, уларнинг ҳаётини сақлаб қолди.

— Тайёрланинг! — акипак командирининг буйруғи қизини сергаклантирди. У елкалари оша ўтган парашют тасмаларини — кўздан кечириб,

наганини ҳис қилди. Бирдан оғилган жойида муаллақ туриб қолди. Фотима шундагина қалин ўрмонга тушгани, парашюти эса даракларга ийилиб қолганини билди.

Атрофда зим-зим тун чуққан. Аҳён-аҳёнда душман

ЎРМОНГА ДЕСАНТ ТУШДИ

сақрашга ҳозирланди. У шу тоғда ҳаёларига чек қўйиб, тоширидан бошқа ҳеч нарсани ўқламасликка ҳаракат қилди. Қандай қилиб бўлса ҳам душман ортига қолиб кетган жангчиларнинг олдига етиб бўлиш, дард чеканганларга ёрдам бериш керак.

Ана шу масъулият ҳиссида самолётдан отилиб чиққанини ҳам сезмай қолди. Мана, у сонин бўлиб ўзга бир неча дақиқа шитиб билан суданиб, парашюти очилгандан сўнг охира ерга туша бошлади. Бироздан сўнг у баданини нималардир тир-

соқчилари отаётган мушаклар зулмат бағрини нимтаб, атрофга хира ёруғ сочди. Автоматларнинг ҳар замонда қисқа овозлари бу совуқ нурлар ёрдамида ўз қўрқонини қидираётгандек туюлади. Фотима бир зум шуларни қўқизди-да, оғиллиб туриш ҳавфи эканини ўйлаб, пастга тушишга таратқулданди. У ёнidan пичоқ олиб, тасмаларини кесди. Ерга сақраб тушиб, сочилиган нарсаларини йиғди-да, йўл ахтара бошлади.

Душман ашқчилари ўрмонга десант тушганини сезиш-

гайди. Бир зумда немис кўп-пакларининг товуши, тартибсиз отилаётган мушакларнинг овози ҳамма ёқини тўтуб кетди. Фотима автоматини жангга ҳозирлади-да, ўрмон оғиллаб кета бошлади. У бора-бора экан, оғилдан душман итларининг йиқилиши қолганини сезар, шунинг учун қалин чакалзорлардан илдам ҳаракат қилишга тўғри келарди.

Бир вақт қаттиқ отишма бошланиб қолди. Борган сари у шиддатли тўс оларди. Фотима душман йўлини тўсганлар ўзини қўқиб олиш учун чиққан жангчилар эканини билди, чуқур тини олди...

Бу Фотима Хўжаеванинг Ўзбек Ватан уруши йилларидаги ҳаётидан бир лавҳа, холос. У Москва оstonаларида бўлган жангларда мардлик ва қаҳрамонлик намуналарини кўрсатди. Фронтдан галаба билан қайтган катта лейтенант Фотима Хўжаеванинг кўнсини Қизил Ўзбекистон ордени ва бир қатор медаллар билан таъшиқлот қилди. Хўжарига қўндалди қариллик гаштини сўрмоқда.

К. МУҲАМЕДОВ.

М. АБДУЛЛАЕВ.

Ўзбек Ватан уруши ветеранлари.

ТИНЧЛИК КАБУТАРЛАРИ

Ҳар доим мусоффо осмонимиздан учиб ўтаётган саломатчиликнинг кўнғимиди, беҳиштер тинчлик кабуларлари деб билишарман. Бунинг сабаби бор албатта.

1944 йилининг апрель ойларини биз истеҳсонда турган Белоруссия ўрмонларида баҳор нафаси кезади. Ҳаммаёқ кўн-кўн. Бир неча ойдан бери мудофаа турганимиздан, дедарли ҳар қўни бир хил ҳаёт кечирётганимиздан, ҳар қанча, ҳужумга ўтиш кўнларини бетоқатлик билан кутардик.

Нихозат ана шундай пайт ҳам етиб келди. Эрта тонг билан қўқил оғишма бошланди. Олдидан берилган буйруққа мувофиқ сақар пайти барча қўрқоллардан бериб ўт оғилди. Танқиларини айланиб беришди. Ортдан қўқиллар ҳужумга ўтди. Бир неча километр олға сиклиб, она еримизни ёвуз душмандан озод қилдик. Дусларимиз шиддатли жангларда ажиб ҳақрамонлик намуналарини кўрсатдилар. Витебск шаҳри оstonисига яқинлашиб қолган эдики дивизиямизга янги кўнлар келиб қўқилди, Бизга дам олиш ҳақида буйруқ қўқилди.

Мана ўрмон ёнмида ўтирибмиз. Тўрт киши икки кателокдаги оғилни баҳам қўқилди. Шу пайт кутилмаган воқеа руи берди. Қўқилликдаги буталар орасидан биз

томонга бир жангчи судралиб келар эди. У яқинлашган сари ҳажонимиз ортиб борди. Мўматалоқ бўлиб кетган юзларига қон сақраган, ишдан қўқилари батамом қўқилди.

Унинг овози жуда таниш эди. Лекин, қимлигини аниқ билолмасдик. Бу кўнғилсиз ҳол узок вақт қўқилмади. Шитоб билан ўридан турган Сергей Федоров бақириб юборди.

— Бу ўзимизнинг Миша Константинов-ку! Биз ярадор жангчининг олди, унга ердам беришга оғилдик. Чунки у кўр бўлиб қолган экан. Узок вақт жим қолдик. Қўқилларда беҳиштер ёш йилларида, Лекин, Миша йиғламасди. Тўғрироғи йиғлай олмасди.

Ҳамширалар Мишани олиб кетишар экан, у гимнастеркасининг кўнрақ чўнғидаги солдатлик гувоҳномасини қўқилга олди. Унинг ичидеги букланган бир арақ қозғонини Федоровга узатди. Бу арақ эди. Ариза батальон парторғи Собир Шарипов номига ёзилган бўлиб, ундан қўқилдаги сўзларни ўқидик. «Мен шонли бошлешвиклар партияси сафига кириб жанг қилишнинг истайман. Агар ўқсам коммунист деб ҳисобланглар...».

Биз халқ кадрдонимиз билан ҳайрашмаган ҳам эдикки, тўсатдан осмонда душ-

манинг бир неча қўқуни яқинлашиб кела бошлади. Буталар орасига яқинлашиб махбур бўлдик. Фашистларнинг «Рама» деб номланган самолёти тепаишда учаварди. Кейин самодо душманининг «Миссершмит»лари пайдо бўлди. Солдатлар бир неча бомба ташлашга улғурди. Буталар орасида ишқириниб ётибмиз-ку, Мишани ўйлаймики, оқ қолдикиман! Ҳамширалар-чи!

— Бу ўзимизнинг Миша Константинов-ку! Биз ярадор жангчининг олди, унга ердам беришга оғилдик. Чунки у кўр бўлиб қолган экан. Узок вақт жим қолдик. Қўқилларда беҳиштер ёш йилларида, Лекин, Миша йиғламасди. Тўғрироғи йиғлай олмасди.

Ҳамширалар Мишани олиб кетишар экан, у гимнастеркасининг кўнрақ чўнғидаги солдатлик гувоҳномасини қўқилга олди. Унинг ичидеги букланган бир арақ қозғонини Федоровга узатди. Бу арақ эди. Ариза батальон парторғи Собир Шарипов номига ёзилган бўлиб, ундан қўқилдаги сўзларни ўқидик. «Мен шонли бошлешвиклар партияси сафига кириб жанг қилишнинг истайман. Агар ўқсам коммунист деб ҳисобланглар...».

Биз халқ кадрдонимиз билан ҳайрашмаган ҳам эдикки, тўсатдан осмонда душ-

С. АБДУЛЛАЕВ,
Ўзбек Ватан уруши қатнашчиси, истефодаги офицер.

Собиқ фронтчи мана ўттиз уч йилдирки, республика ички ишлар миинистрлигида хизмат қилади. Старший сержантликдан ички хизмат полковниги даражасига кўқилди. Хизмат кўрсатган алоҳиқ унвонига сазовор бўлди. Унинг ўн икки фарзанди: етти ўғил, беш қиз, бир талай набиралари бор. Фарзандлар ҳаммаси кемол то'пиб, ота-она тарбиясида ҳаётга йўлланма олишяпти. Уларнинг бири — Зиёвуддин ота изидан борапти. Ҳарбий хизматини алоҳиқ ўтатган сўнг отасига ҳавас қилиб милиция олий мактабиде таълим олди. Зиёвуддинга эмас, фарзандларининг ҳаммаси ҳам дедасига ҳавас қилишди.

Ҳа, эл-юрт сзодлиги, бахти учун курашш ва меҳнат қилишнинг ҳаётининг мазмунини деб билган ота билан фахрланса эрзинди.

С. МУСАЕВ.

БЕПОЁН ВАТАНИМИЗ САРҲАДЛАРИДА

ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ СИБИР ҲАҚИЙ ОҚРУГИ, Биринчи класс ўқувчиси, капитан В. Биковнинг қайфати ҳаммаша яхши. У ҳақли равишда қиссининг энг яхши ҳам жангчиси ҳисобланади. Қом мунист В. Биков атаклари доим мўлжалга аниқ боради. Суратда: ҳарбий ўқувчи В. Биков.

С. Дятлов фотоси.

ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ЗАКАВКАЗЬЕ ЧЕГАРА ОҚРУГИ. Бу ерда чегаранинг назорат қилишлари кўзга кўринмайди. Чунки, СССР Давлат чегараси деңгиздан ўтади. Чегарачилар ҳар қандай об-ҳавода ҳам қўқимди. Ёзда ҳам ўз тизмаларини алоҳиқ даражада ўтатишмоқда. Чунки, чегарани қўқиллаш муқаддас бурчдир. Деңгиз чегарачиларининг жанговар тайёргарликлари ҳаммаша шай қолди. Улар бунга ўз мақоратларини тинимсиз ошириб бориш йўли билан эришдилар. Суратда: капитан-лейтенант Александр Сефонов (олдинда) жанговар вақтда.

О. Литвин фотоси.
[ТАСС фотосхроникаси].

ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ ТУРКИСТОН ҲАҚИЙ ОҚРУГИ, Офицер К. Никитини қатнашчиси билан бўлимида солдатларни ҳар қандай вазиятда ҳам ўз олдларига қўқилган вазифани тўлатиш бажаре оладилар. Чунки улар ҳарбий машғулотларда яхши қўқимди ҳосил қилишган, ҳарбий санъат сирларини ўзлаштиришган. Суратда: бўлими командирилик пунктида.

